

til 100 ha. Det ville give bedre udnyttelse af de tekniske hjælpemidler. At lovforslaget havde to sammenlægningsgrænser, henholdsvis 45 ha og — når der var rimeligt tillægsjordsbehov — 75 ha, var uheldigt. Hvornår forelå der et rimeligt tillægsjordsbehov? Han lagde megen vægt på at få løst generationsskifteproblemet, men han ville være betænkelig ved at gå med til en højere lånegrænse end den, der anvendtes af Landbrugets Realkreditfond. Lovforslagets regel om, at højst 5 personer kan være ejere af en landbrugsejendom, fandt han betænkelig, også af hensyn til generationsskiftet.

Skytte (RV) var tilhænger af en landbrugslovgivning, der gav erhvervet mulighed for at tilpasse sig de nye forhold. Han mente imidlertid ikke, at der var noget praktisk behov for brugssammenlægninger af den foreslåede størrelse, og han savnede den saglige begrundelse for nødvendigheden heraf. Den hidtidige landbrugslovgivning havde ikke forhindret landbrugets tilpasning. Medførte de nye regler, at man nåede frem til en gennemsnitsstørrelse på landbrugsejendomme på f. eks. 60 ha, ville ikke mange landmænd — og slet ikke mange unge — have chancer for at komme i besiddelse af en sådan gård, der på god jord i dag ville have en værdi af ca. 1 mill. kr. Han lagde megen vægt på, at selvejet bevaredes inden for landbruget, og det ville nu komme i fare. Et af formålene med jordlovgivningen måtte være at få landbrugsstøtten overflødiggjort, og dette nåedes ikke ved, at jorden samledes i store brug. Inden de radikale kunne godkende en højere sammenlægningsgrænse, måtte de have sikkerhed for, at der kunne skaffes tillægsjord nok til de effektive landbrug, der havde for lidt jord. Statens forkøbsret ifølge statshusmandsloven kunne bruges hertil. *Skytte* fandt det afgørende, at de små og mellemstore brug fik finansieringsmuligheder. Det ville dreje sig om betydelige beløb, som han ville være med til at stille til rådighed, i det mindste på normale sparekassetilvilkår. Næsten det mest afgørende i fremtidens landbrug var, at vi bevarede den gode arrondering, der hidtil havde gjort Danmark til et foregangsland inden for landbruget. Det ville være forkert at gennemføre lovforslaget isoleret. Der måtte bl. a. skaffes fuld klarhed over finansieringsmulighederne, inden man kunne regne med det radikale venstres medvirken til lovforslagenes gennemførelse.

Aksel Larsen (SF) betragtede landbruget som en særdeles vigtig gren af dansk erhvervsliv. Økonomisk havde flertallet af landbrugerne imidlertid ikke haft gode kår ret længe ad gangen, idet fremskridtene hurtigt var blevet kapitaliseret og havde bundfældet sig i stigende ejendomspriser og stigende rentebyrde, og det samme gjaldt landbrugsstøtteordningerne, der i øvrigt havde haft en tendens til at være til størst fordel for det store landbrug. Den varierede brugsstørrelse måtte ubetinget fastholdes. Man måtte imidlertid også sørge for, at de rigtige folk kom til at lede fremtidens landbrug, og man burde reservere retten til at overtage et landbrug for dem, der